

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

ایف ایم شکیل

استوونکی: شاه محمود "سرتیر"

۱۷ فبروری ۲۰۲۴

د خلکو لومړی وزیر: د ستونزو په وړاندې د عمران خان بریا

د واشنگتن او د هغه د سیمه ایزو متحدینو د ډله ایز مخالفت سره سره، د پاکستان زنداني، کرشماتي مشر د خپلو مخالفانو په وړاندې په زړه پورې انتخاباتي بریا ترلاسه کړې - که څه هم پوځ لاهم د واک لوبه لري.

د پاکستان ۷۱ کلن پخوانی کرکټر او سیاستوال عمران خان چې په زندان کې دی، د فبرورۍ د ۸مې په پارلماني ټاکنو کې د خپل گوند په ستری بریا سره په اسلام اباد کې امریکا او متحدین یې حیران کړل.

د زندان تر شا تړل شوی او د اداري فساد په دريو قضیو کې په مجموعي توگه د ۳۰ کلونو بند محکوم شوی، د خان د پاکستان تحریک انصاف (PTI) گوند بریا له ټولو خنډونو سره مخ کړه، ډیری څوکي یې وگټلي، "د هیواد پوځي واکمنانو ته یې سپکاوی وکړ،" سیاسي بحران" په پروسه کې .

د ۲۰۲۲ په اپریل کې د پارلماني بې اعتمادۍ له وړاندیز وروسته له دندې څخه د هغه گوښه کول، چې هغه ادعا وکړه چې د متحده ایالاتو لخوا تنظیم شوی و ، د لنډمهاله خنډ په څیر بریښي. د ۲۰۲۲ کال د فبرورۍ په ۲۳ مه مسکو ته د خان د سفر جرأتمندانه پرېکړه، چې پر اوکراین د روسیې د یرغل او له لویدیځ سره یې د اړیکو د خرابېدو په حال کې وه، په واشنگتن او د پاکستان د پوځي تاسیساتو په منځ کې نور هم خړې پړې شوې.

د هیواد بې اصله نظامي واکمنان، چې د خان د "غیر متوقع" انتخاباتي بریا له امله ویره لري، اوس مهال د خان له PTI پرته د یووالي حکومت جوړولو پلان لري، چې غواړي د خپل پارلماني نفوذ د کمولو په هڅه کې - په جبري او داوطلبانه توگه - د مختلفو سیاسي ډلو څخه گټه پورته کړي. ترڅو خپلو موخو ته ورسېږي.

د پي ټي ائي واپسي په درغلي لوبه کې

د هيواد د **ټاکنو کميسيون (ECP)** په وينا، چې د رايې ورکولو له پای ته رسيدو ٦٠ ساعته وروسته يې لومړنۍ پايلې اعلان کړې، د PTI لخوا چمتو شوي خپلواک نوماندان تر دې دمه په ملي اسمبلی (NA) کې ٩٣ څوکي گټلي دي. له دې وړاندې د اليکشن کميشن شمېرې بنودلې وه چې پي ټي ائي ١٠٠ څوکي گټلي وي، خو وروستو هغه ازاد غړي چې د پي ټي ائي برخه نه وو په جلا توگه لست شوي وو. پاکستان مسلم ليگ نواز (پي ايم ايل اين) ٧٥، د پاکستان پيپلز پارټي (پي پي پي) ٥٤، متحده قومي موومنټ پاکستان 17 (MQM-P)، او نورو کوچنيو او سيمه ييزو گوندونو او غير پي ټي ائي خپلواکو غړو ٢٦ څوکي ترلاسه کړي. قومي اسمبلی ٢٦٦ څوکي لري، چې ٦٠ د بنځو او غيرمسلمانو لپاره ځانگړي شوي دي.

بيرستر گوهر علي، چې د خان د اخلاقي او مالي سرغړونو له امله د زنداني کيدو وروسته د پي ټي ائي د مشر په توگه دنده په غاړه اخيستي وه، کريپل ته وويل: "موږ په ملي اسمبلی کې ١٧٠ څوکي ترلاسه کړي او په مرکز او همدارنگه په پنجاب کې د حکومت جوړولو ته چمتو يو. او د خيبر پښتونخوا ايالتونه».

هغه زياتوي چې د پاکستان د اليکشن کميشن (ای سي پی) لخوا د پي ټي ائي سمبولیک کرکټ بيبټ په يو بزدلانه اقدام کې لري کړی شوی دی چې دا په ډاگه کوي چې انتخابي سازشونه څومره اهمقانه شوي دي.

له دې څوکيو څخه ١٠٠ هغه څوکي دي چې ای سي پی يې منلي او عارضي نتيجه يې هم جاري کړي دي، خو ٧٠ څوکي چې پکې درې په اسلام اباد، څلور په سنډه او پاتي نورې په پنجاب کې دي په ماتي خوړلو سره بدليري که څه هم تحريک انصاف گټلي وي. دوی.

د علي په وينا، پي ټي ائي وتوانېد چې دومره ستره لاسته راوړنه وښيي سره له دې چې ورته د انتخابي کمپاين اجازه نه وه ورکړل شوې. د تحريک انصاف کانديدان خوړول شوي، نيول شوي او د عامه غونډو له کولو منع شوي دي. "د پنجشنبې په ورځ په ټول ايالت کې گرځنده شبکې بندې شوې، چې د گوند د چارواکو وړتيا يې له خنډ سره مخامخ کړه چې ملاتړو ته يې په هره ټاکنيزه حوزه کې د خپلواک نوماند په اړه خبر ورکړي. زموږ کارکونکي ونه توانيدل چې د رای ورکولو ځايونه وڅاري. په ټولپوښتنه کې د لاسوهني کچه خورا بې ځايه وه،" هغه اعلان کوي.

گوندي چلن او لاسوهنه

د فرورۍ په ١٠ مه، د پوځ د عامه اړيکو د عامه اړيکو (ISPR)، د پوځ د مشر (COAS)، جنرال سيد عاصم منير لخوا يو بيان خپور شو، چې د هيواد د حکومتدارۍ لپاره د پاليسي پرمختللي وژن په گوته کوي. . جنرال منير د "يووالي حکومت" په جوړولو ټينگار وکړ چې د پاکستان د اقتصادي پرمختگ لپاره اړين ثبات يقيني کړي.

يوه ورځ وړاندې، د خان سياسي سيال، د مسلم ليگ (ن) مشر **نواز شريف هم** په خپله وينا کې ورته احساسات څرگند کړل، خپل ورور، پخواني لومړي وزير شهباز شريف ته يې دنده وسپارله چې د پي ټي ائي او ايم کيو ايم پي په څير مهمو گوندونو ته د اتحاد په لټه کې کړي.

ورپسې د پيپلز پارټي چيئرمېن بلاول بهټو او مرستيال مشر اصف علي زرداري د مسلم ليگ نون له مشر شهباز شريف سره په **خبرو اترو** بوخت وو او زرداري ته يې دنده سپارلې وه چې د خپلواکو په شمول له نورو پارليماني ډلو سره اړيکه ټينگه کړي تر څو د خپل ايتلاف لپاره خپل ملاتړ پياوړی کړي. سربيره پردې، د MQM-P يوه پلاوي له نواز شريف سره د راتلونکي لپاره د ستراتيژۍ په اړه خبرې وکړي.

په اسلام اباد کې د سختو سياسي فعاليتونو موخه دا ده چې د جبري يا رشوت ورکولو له لارې د خپل پارلماني ځواک کمولو له لارې واک ته د PTI چانس له مينځه يوسي. د ټولپوښتنې نه وړاندې د مسلم ليگ (ن) او پيپلز گوند تر منځ د واک شريکولو په اړه پراخي گنګوسي روانې وې، چې له مخې به يې شريف د لومړي وزير څوکي او زرداري به ولسمشر شي. د دواړو گوندونو تر منځ د ائتلاف د رامنځته کېدو احتمال ډېر دی.

څرنگه چې د PTI قانون جوړونکي په رسمي توگه د خپلواکو په توگه طبقه بندي شوي، دوی د گوند د تړاو له مخې د رايې ورکولو مکلف ندي. دا د جبري انحراف احتمال ته وده ورکوي. برسېره پر دې، د سياسي گوند سره يوځای کېدو پرته، PTI نشي کولی د ملي اسمبلی د ۷۰ "مختص شوي څوکيو" برخه تر لاسه کړي چې د بنځو او اقليتونو لپاره ټاکل شوي، کوم چې د گوند د مجموعي رايو په تناسب وپېشل شوي. دا هم مهمه ده چې خان اوس مهال په بند کې دی او د سياسي نوماندۍ په لټه کې دی.

د پاکستان انتخاباتي سالميت له منځه وړل

د دې ننګونو سره سره، PTI له ټاکنو وروسته د لوی واحد گوند په توگه راڅرگند شو، يو پياوړی ځواک چې د پاکستان د سياسي راتلونکي په جوړولو کې مهم رول لوبوي. په هر صورت، د دې ټاکنو يوه د پام وړ پايله د مذهبي او ملتپالو گوندونو حاشيه کول دي، په ځانګړې توگه د بلوچستان او خيبر پښتونخوا په سيمو کې، چېرې چې عوامي نېشنل گوند (ANP) د پام وړ ماتې سره مخ شو.

د ANP مرکزي وياند، زاهد خان، کړييل سره په خبرو کې وويل:

يو ځل بيا، د ورو صوبو خلک د دوی د حقه نمايندګی څخه محروم شوي دي، نه د رايې ورکونکو څخه د انتقام په توگه، بلکې د يوې پلان شوي ستراتيژۍ د يوې برخې په توگه ... په پنجاب او سند کې سياسي قوتونه نه غواړي چې د پي ټي آي د شتون سره سره دوی ته د حکومت کولو اجازه ورکړي. د پنجاب په صوبايي اسمبلی او قومي اسمبلی کې کافي څوکي.

د ملي ټولټاکنو په سر کې، هڅې روانې وې چې واک ته د عمران خان د بيرته راستنيدو چانس کمزوری کړي، چې په دولتي دستگاه کې د نفوذې عناصرو لخوا تنظيم شوي. د ټاکنو کميسيون، چې د عادلانه ټاکنو د څارنې مسوليت لري، د ډيسمبر په ۲۲ د خپل گوند دننه ټاکنې باطلولو سره PTI ته يو گوزار ورکړ.

په هر صورت، پي ټي آي په چټکۍ سره دا پريکړه په پېښور هائي کورټ کې چيلنج کړه، او د ډسمبر په ۲۶ نيټه يې د لنډمهاله حکم ځنډول خوندي کړل. په هر صورت، دا مهلت لنډمهاله پاتې شو ځکه چې محکمې په نهايت کې د ECP ملاتړ وکړ، د PTI د داخلي ټاکنو د لغوه کولو او د هغې د انتخاباتي نښان د لغوه کولو پريکړه يې بيا بحال کړه.

محاکمه يا سياسي تعقيب؟

په عين حال کې، قانوني ماشين خپل عمل ګرندی کړی، داسې ښکاري چې په راتلونکو ټاکنو کې د خان د گډون څخه منع کول دي. د جنورۍ په ۳۰ مه په يوه جنجالي حکم کې، خان د يوې محاکمې محکمې لخوا په غيرقانوني ډول د حساسو معلوماتو د افشا کولو په تور په ۱۰ کاله بند محکوم شو.

د پام وړ، اوريندي د راولپنډۍ د زندان په حدودو کې ترسره شوي، چېرې چې خان توقيف شوی و، د عامه محکمې خونه له معمول څخه انحراف. د هغه حقوقي ټيم د اساسي قانون د سرغړونو په حواله د دې غير دوديز طرز العمل په وړاندې اعتراض وکړ.

د اګست له میاشتي راهیسي د خان بند په پوځ باندي د هغه د لفظي نیوکې له امله رامینځته شوی، دا خانګري قضیه د [ډیبلو ماتیک کیبل](#) شاوخوا ګرځي چې د هغه د واک لاندي ورکه شوې وه. خان، پداسي حال کې چې مستقیم بنسټلیتیا یې رد کړه، یادداشت یې په ۲۰۲۲ کې د هغه له دندې لرې کولو کې د بهرنی لاسوهني د ثبوت په توګه حواله کړ. په بله ورځ د جنورۍ په ۳۱، په پاکستان کې د فساد ضد یوې محکمې پخوانی لومړی وزیر او د هغه میړمن بشرا خان هر یو په ۱۴ کاله بند محکوم کړل، چې په غیرقانوني ډول د دولتي توکو د خرڅلاو په تور محکوم شول. دا یوه ورځ وروسته له هغه رامنځ ته شوه چې خان په یوه جلا قضیه کې په لس کاله بند محکوم شو. د دریم محکومیت وروسته چې په دې وروستیو کې د کریکټ پخوانی ستوری په ځورول شوي، شرایطو کې د عامه او ګوندي دفترانو په ساتلو کې د ۱۰ کلونو بندیز هم شامل دی.

په یو بل مثال کې، یوې سیمه ایزې محکمې خان او د هغه پر میره د واده کولو په خاطر [اوه کاله بند](#) محکوم کړ چې محکمې "غیر اسلامي" وګڼله - دا حکم د دې میاشتي په پیل کې د بشرا د پخواني میره لخوا پیل شوي قضیه کې اعلان شو. بي بي سي.

که چیرې د پاکستان په نازکو ډیموکراتیکو بهیرونو کې د امریکا د لاسوهني په اړه د خان د تورو په اړه کوم اوږدمهاله شکونه شتون ولري، وروستي پېښې د هغه ادعا تاییدوي. دا به لومړی ځل نه وي چې واشنګټن او د هغې استخباراتي شبکې په سیمه کې د ولسپاله، ډیموکراتیک ټاکل شوی مشر کمزوری کوي، د تاریخي مثالونو لکه د ایران د لومړي وزیر محمد مصدق په وړاندي د [1953 کودتا ته اشاره کوي](#).

/ د ۲۰۲۴ کال د فبروري ۱۲ مه